

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ด.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

สุวิทย์ เมืองศิริ

TH ๐๐10619

116 ๓.๓. 2549

202961

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

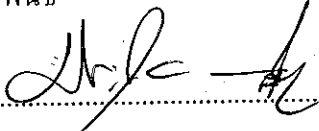
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

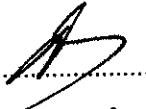
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2548

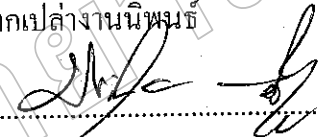
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุวิทย์ เมืองศิริ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

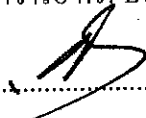
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

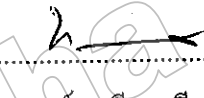
.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ)

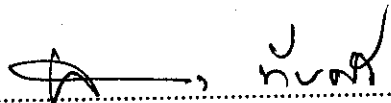
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นทอง ทับศรี)

วันที่.....๕.....เดือน.....พฤศจิกายน.....พ.ศ. ๒๕๔๘.....

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ กรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี ที่กรุณาให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในการดำเนินงาน ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการทำางานนิพนธ์ เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชวหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแฉ่ม นายวัชร อนุศาสนกุล และว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ เกษตรภิบาล ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์และความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งข้าราชการสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลอย่างดียิ่ง

คุณค่าของงานนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน และขอขอบพระคุณทุก ๆ คนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำงานนิพนธ์นี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

สุวิทย์ เมืองศิริ

46950243: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ/ผู้อำนวยการสถานศึกษา/สถาบันการอาชีวศึกษา/ภาคตะวันออก

สุวิทย์ เมืองศิริ: ภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก (COLLEGE DIRECTORS' LEADERSHIP OF THE VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTES IN THE EASTERN REGION) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ประชุม รอดประเสริฐ, Ed. D., สมุทร ขำนาญ, กศ.ด. 109 หน้า. ปี พ.ศ. 2548.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้างาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามแนวคิดของเบอร์นาร์ด เอ็ม.เบสส์ (Bernard M. Bass) และบรูซ เจ.อโวลิโอ (Bruce J. Avolio) ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสร้างบารมี (Charisma or Idealized Influence) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา (Intellectual Stimulation) และด้านการคำนึงถึงเอกลักษณ์บุคคล (Individualized Consideration) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าวิกฤต (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของบอนเฟอรอนนี (Bonferroni Test)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาโดยรวม ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านคำนึงถึงเอกลักษณ์บุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน การสร้างบารมี และด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้างานแตกต่างกัน
3. ภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างประเทศแตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สถาบันการอาชีวศึกษา.....	9
ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวคิด (Transformational Leadership) ของเบอร์นาร์ด เอ็ม. เบสส์ (Bernard M. Bass) และ บรูซ เจ. อโวลีโอ (Bruce J. Avolio).....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข.....	80
ภาคผนวก ค.....	82
ภาคผนวก ง.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้างานจำแนกตามประเภทของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	44
2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับกลับคืนจำแนกตามสถานศึกษา.....	48
3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาจำแนกตามตำแหน่งและประเภทของสถานศึกษา.....	53
4 การทดสอบค่าวิกฤติ (t - test) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กับหัวหน้างาน.....	55
5 วิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างประเภท.....	56
6 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาตามประเภทของสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจของสถานศึกษา.....	57
7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาตามประเภทของสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา.....	58
8 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาตามประเภทของสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา.....	59
9 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาตามประเภทของสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษา.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ภาวะผู้นำโดยรวมของผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก..... 61
11	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 81
12	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกด้านการสร้างบารมี..... 83
13	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกด้านการสร้างแรงบันดาลใจ..... 87
14	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา..... 91
15	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก ด้านการคำนึงถึงเอกัตบุคคล..... 96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
2 โครงสร้างการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษา.....	11
3 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา.....	17